

П р а в и л н и к
такмичења и смотри ученика основних школа Србије
"Шта знаш о саобраћају"

Овај Правилник је донет у складу са Обједињеном резолуцијом о друмском саобраћају (R.E.1.) Економског и социјалног савета Уједињених нација (TRANS/SC1/294, Анекс II, Поглавље 3, став 5, тачка „г“), Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03), Стручним упутством о организовању такмичења и смотри ученика основне школе Министарства просвете (број: 601-02-00179/2006-01/1, од 15.12.2006.) и статутима Ауто-мото савеза Србије и Друштва наставника техничког образовања Србије.

I Опште одредбе

Члан 1.

Овим Правилником се уређују циљеви, садржаји и начин спровођења такмичења и смотри **"Шта знаш о саобраћају"** (у даљем тексту: ШЗОС), као и друга питања од значаја за планирање, организовање и одржавање ШЗОС.

Члан 2.

ШЗОС је стални облик саобраћајног васпитања и образовања ученика основних школа и обухвата разноврсне активности у оквиру којих се ученици, реализацијом редовног програма и ваннаставних садржаја у области саобраћајно-техничке културе, припремају за безбедно учешће у саобраћају.

Члан 3.

Основни циљеви ШЗОС су:

- подстицање саобраћајног образовања и васпитања деце основношколског узраста у функцији усвајања правила и вештина безбедног понашања у саобраћају,
- подстицање интереса ученика да у саобраћају на путевима учествују на начин који ће допринети личној и општој безбедности,
- да се у такмичарском надметању покажу донети у знању и вештини чувања свога и туђег здравља, живота и имовине,
- да кроз такмичење ученици остваре право учествовања на вишим нивоима ШЗОС, до међународног такмичења овакве врсте, где репрезентују Републику Србију,
- подстицање општих напора грађана на заштити људи и имовине у саобраћају на путевима.

Члан 4.

Учесници ШЗОС разврставају се у три старосне групе:

- **А група:** такмичари који у току календарске године у којој се одржава такмичење нису навршили 10 година старости,
- **Б група:** такмичари који у току календарске године у којој се одржава такмичење навршавају 10, 11 или 12 година старости,
- **Ц група:** такмичари који у току календарске године у којој се одржава такмичење навршавају 13 и више година старости.

Под календарском годином подразумева се период од 01. јануара до 31. децембра.

У току једног такмичарског циклуса такмичар не може да мења старосну групу.

У вези овог Члана Правилника, за тумачење и додатна упутства надлежан је Ауто-мото савез Србије (у даљем тексту: АМСС), који је дужан да их усклади са важећим правилима и препорукама организатора међународног такмичења.

Члан 5.

Оквир за ШЗОС чине заједнички план и програм образовно-васпитног рада у основној школи, а нарочито садржаји који су битни за унапређење нивоа саобраћајне културе, безбедног понашања и кретања младих у саобраћају на путевима, у складу са прописима из области безбедности саобраћаја.

Члан 6.

ШЗОС се састоји из едукативног, припремног, такмичарског и манифестационог дела.

Едукативни и припремни део обухвата све ученике основне школе и састоји се од садржаја из области саобраћајне културе и познавања саобраћајних прописа у оквиру програма одговарајућих предмета у редовној и додатној настави, програма и активности школске саобраћајне секције и едукације ученика као пешака и бициклиста на школским саобраћајним полигонима.

У оквиру такмичарског дела, уз учешће што већег броја ученика школе, ученици исказују своја теоретска и практична знања и вештине у саобраћају, односно показују са колико успеха то знање могу применити у свакодневном учествовању у саобраћају.

У оквиру манифестационог дела ШЗОС ученици, групе ученика, школске саобраћајне секције и школе приказују и такмиче се у другим формама приказа садржаја из области безбедности у саобраћају.

II Организација ШЗОС

Члан 7.

ШЗОС организују Ауто мото савез Србије (у даљем тексту: АМСС) и стручно друштво наставника техничког образовања Србије (у даљем тексту: Друштво), по одобрењу Министарства просвете.

Непосредну организацију, припрему и реализацију школских такмичења спроводе основне школе, у сарадњи са надлежном школском управом, надлежним ауто-мото клубом, надлежним одељењем саобраћајне полиције и другим релевантним и заинтересованим институцијама, организацијама и појединцима, чија је делатност, активност или стручно опредељења блиско области безбедности у саобраћају.

Непосредну организацију, припрему и реализацију општинских и окружних такмичења спроводе школске управе Министарства просвете, у сарадњи са основним школама, надлежним ауто-мото клубом, надлежним одељењем саобраћајне полиције и другим релевантним и заинтересованим институцијама, организацијама и појединцима, чија је делатност, активност или стручно опредељење блиско области безбедности у саобраћају.

Градско такмичење Београда и Државно такмичење непосредно реализују АМСС и Друштво.

Осим наведеног, АМСС и Друштво дужни су да:

- израде Програм и План Смотре,
- да припреме предлог динамике такмичења ШЗОС за Календар такмичења ученика основних школа Министарства просвете,
- израде одговарајуће материјале за проверу знања такмичара и организују преко школских управа њихову доставу до основних школа,
- остваре непосредну комуникацију и сарадњу са непосредним организаторима програма и такмичења ШЗОС, као и да их на примерен начин и благовремено обавесте о свим питањима од интереса за њихово учешће у припреми и реализацији такмичења.

Члан 8.

Непосредни организатор такмичења дужан је да на основу овог Правилника и упутстава Организатора припреми и спроведе такмичење, тако што ће:

- припремити програм и план такмичења,
- остварити непосредну везу и сарадњу са учесницима такмичења и на време их обавештавати о свим питањима од интереса за њихово учешће на такмичењу,

- обезбедити услове за одржавање Смотре (реквизити, бицикли, просторије, ангажовање судија, финансијска средства и сл.),
- старати се да Смотра добије што шири публицитет у средствима јавног информисања и на други начин,
- по завршетку такмичења обавестити АМСС и Друштво о току и резултатима такмичења.

Члан 9.

ШЗОС се организује на пет нивоа такмичења:

- Први - Школско такмичење,
- Други - Општинско такмичење,
- Трећи - Окружно и Градско такмичење Београда,
- Четврти - Државно такмичење,
- Пети - Европско такмичење.

Школска такмичења

Члан 10.

Годишњим програмом рада основних школа планирају се активности припреме и организације школског такмичења, у складу са Календаром такмичења Министарства просвете.

Школска такмичења могу да се реализују тек када се изврше одговарајуће припреме свих ученика школе, како би стекли потребна и довољна знања и вештине неопходне за учешће на такмичењу.

Право учешћа на школском такмичењу имају сви ученици, разврстани у старосне групе из Члана 4. овог Правилника.

Школско такмичење одржава се по правилу у месецу марту.

Општинско такмичење

Члан 11.

Годишњим програмом рада школских управа и основних школа планирају се активности припреме и организације општинског такмичења, у складу са Календаром такмичења Министарства просвете.

Непосредни организатори, организовани у Комисију за спровођење општинског такмичења, одређује место одржавања и главног судију такмичења.

Право учешћа на општинском такмичењу има по једна екипа из сваке основне школе са територије општине, која је одржала школско такмичење.

Школску екипу на општинском такмичењу чини 8 (осам) такмичара – по две девојчице и два дечака Б старосне групе и по две девојчице и два дечака Ц старосне групе, који су постигли најбоље појединачне резултате на школском такмичењу.

На општинском такмичењу, одлуком непосредних организатора, могу учествовати и такмичари А старосне групе (по две девојчице и два дечака из једне школе), али без могућности и права пласмана на следећи ниво такмичења.

Општинско такмичење одржава се по правилу у месецу априлу.

Окружно и Градско такмичење Београда

Члан 12.

Окружно спроводи један или више непосредних извршиоца из Члана 7, став 3. овог Правилника, организованих у Комисију за спровођење окружног такмичења, о чему се обавештавају АМСС и Друштво.

Комисија одређује место одржавања и главног судију такмичења.

Право учешћа на окружном, односно на Градском такмичењу Београда имају по једна екипа из сваке општине, са територије округа (града), која је одржала општинско такмичење.

Све општине организоване у градове у Србији, сем Београда, учествују на окружним такмичењима на нивоу управног округа чијој територији припадају.

Општинску екипу на окружном, односно на Градском такмичењу Београда чини 8 (осам) такмичара – по две девојчице и два дечака Б старосне групе и по две девојчице и два дечака Ц старосне групе, који су постигли најбоље појединачне резултате на општинском такмичењу.

Окружна, односно Градско такмичење Београда по правилу одржавају се најкасније у првој половини месеца маја.

Државно такмичење

Члан 13.

Државно такмичење организују АМСС и Друштво.

На Државном такмичењу учествују најуспешнији такмичари са окружних такмичења и то по једна екипа из сваког округа и две екипе из Београда.

Окружну, односно сваку од екипа Београда на Државном такмичењу чине 4 (четири) такмичара – по једна девојчица и дечак Б старосне групе и по једна девојчица и дечак Ц старосне групе, који су постигли најбоље појединачне резултате на окружном, односно Градском такмичењу Београда.

При одређивању места одржавања Државног такмичења води се рачуна о могућностима организације услова и простора за такмичарске дисциплине, смештаја, наизменичним променама места одржавања по окрузима, материјалним и другим могућностима домаћина итд. Место одржавања Државног такмичења одређују АМСС и Друштво најкасније 30 дана пре одржавања Смотре.

Државно такмичење одржава се по правилу у другој половини маја, а најкасније до 15. јуна сваке школске године.

Европско такмичење

Члан 14.

Европско такмичење у познавању саобраћаја за ученике основних школа организује FIA – Међународна аутомобилска федерација, чији је члан Ауто-мото савез Србије.

Непосредну организацију припрема и учешћа екипе на Европском такмичењу реализује АМСС.

На Европском такмичењу учествују по две девојчице и два дечака Б старосне групе који су постигли најбоље резултате на Државном такмичењу.

Европско такмичење одржава се по правилу у првој половини месеца септембра.

Главни судија

Члан 15.

За општинска, окружна, Градско и Државно такмичење непосредни извршилац именује Главног судију чија неутралност, стручност и професионални квалитети нису спорни за непосредне учеснике такмичења.

Непосредни извршилац на свим нивоима такмичења за спровођење такмичарског дела ШЗОС дужан је да обезбеди довољан број, стручних и неутралних судија.

Главни судија прима и заједно са посебно формираном комисијом, коју именује од квалификованих представника непосредних организатора такмичења и судија, разматра и одлучује о званичним и благовременим приговорима и жалбама учесника такмичења.

Главни судија може, у случају кршења правила и дисциплине на такмичењу, да опомене или, уколико процени да је то потребно, удаљи екипу, поједине чланове екипе и пратиоце са такмичења, о чему обавештава непосредне организаторе.

Вођа екипе

Члан 16.

На општинским, окружним, односно Градском и Државном такмичењу свака екипа има Вођу и заменика вође екипе.

У складу са препоруком FIA, сваку окружну, односно екипу из Београда прате два пратиоца, обавезно супротног пола, који обављају дужности Вође и заменика вође екипе.

Вођа екипе врши следеће послове:

- представља екипу,
- констатује састав екипе и врши пријаву за такмичење,
- има право да се упозна са свим просторима, објектима и опремом на којима ће се спроводити такмичење и да од непосредног извршиоца такмичења добије потребна обавештења и објашњења,
- има право да изврши увид у рад судија и прегледа документацију о оцењивању коју му обезбеђује Главни судија такмичења,
- ставља званичне и благовремене приговоре на рад судија и на поступке непосредног извршиоца такмичења,
- одговара за безбедност и дисциплиновано понашање чланова своје екипе.

III Такмичарски део

Члан 17.

Такмичарски део обухвата три дисциплине:

- познавање правила безбедног понашања у саобраћају (теоретски део),
- вожња на полигону спретности и
- вожња на полигону практичног понашања у саобраћају.

Теоретски део

Члан 18.

Такмичарска дисциплина познавање правила безбедног понашања у саобраћају, обухвата проверу усвојених знања о прописима саобраћаја на путевима, а нарочито о:

- познавању саобраћајних знакова,
- понашању на раскрсници,
- кретању по путу,
- препознавању опасности и других садржаја битних за безбедно учествовање у саобраћају.

Теоретски део може да садржи и питања из области заштите животне средине од штетних утицаја саобраћаја на путевима.

Сваки такмичар има бонус од 100 поена, од којих се одузимају негативни поени.

Провера теоретског знања такмичара врши се тестирањем на претходно припремљеним тестовима, рачунарски или на неки други, објективан начин, с тим да сваки такмичар има на располагању 45 минута за одговарање на теоријска питања.

Припрему тестова и питања за теоретски део такмичења организују непосредни извршиоци. Истовремено, припремају се и решења тестова и питања.

Тестови и питања, односно њихова решења представљају тајну и не смеју се саопштити пре почетка такмичења.

После израде тестова, питања и решења материјал се предаје непосредном извршиоцу и Главном судији, који врши њихово чување, односно поделу такмичарима непосредно пре почетка ове дисциплине.

Практични део

Члан 19.

Практични део такмичења састоји се из вожње бицикла на полигону спретности и полигону оцenske вожње практичног понашања у саобраћају.

Полигон спретности формира се од елемената који су усклађени са Правилником Европског такмичења. Одабир и распоред елемената на полигону спретности врши организатор такмичења, без обавезе да претходно о томе обавести вође екипа.

Уколико постоје просторне и техничке могућности, у циљу ефикаснијег и креативнијег такмичења, непосредни организатор може поставити два полигона спретности, са различитим садржајем и распоредом елемената, један за старосну групу Б, а други за старосну групу Ц.

Детаљне скице свих елемената и број казних поена за грешке у овој такмичарској дисциплини организатори такмичења могу добити од АМСС.

На тесту спретности сваки такмичар има бонус од 100 поена, од кога се одузимају казни поени за начињене грешке.

Оценска вожња практичног понашања у саобраћају може се реализовати у јавном саобраћају или на посебно уређеном простору, са импровизованим саобраћајницама и одговарајућом саобраћајном сигнализацијом.

Детаљније препоруке за пројектовање и израду полигона оценске вожње практичног понашања у саобраћају, опис обавезних и потребних радњи и поступака учесника у такмичењу, као и листа, опис и број казних поена за начињене грешке организатори такмичења могу добити од АМСС.

Скицу стаза и саобраћајних елемената, као и листу казних поена за грешке у овој такмичарској дисциплини утврђују непосредни извршиоци организације такмичења.

На оценској вожњи практичног понашања у саобраћају сваки такмичар има бонус од 100 поена од кога се одузимају казни поени за начињене грешке.

Пласман такмичара и екипа

Члан 20.

На такмичењу се вреднују појединачни резултати такмичара.

Број поена које је освојио такмичар добија се сабирањем поена које је освојио у све три такмичарске дисциплине и на основу тога се утврђује коначни пласман такмичара у оквиру старосних група, односно квалификација за наредне нивое такмичења.

На такмичењу се констатују и резултати екипа, са циљем додатног вредновања и стимулисања квалитетног рада у овој области у појединим школама, општинама или окрузима.

Број поена које је освојила екипа добија се сабирањем поена које је сваки члан екипе освојио у све три такмичарске дисциплине.

Приговор на резултате или судијске одлуке

Члан 21.

После завршетка такмичења у свакој од дисциплина, односно извршеног прегледа и оцењивања, такмичарски и судијски материјал ставља се на увид вођама екипа у трајању од 60 минута, у току којих се може саопштити званични и благовремени приговор на резултате и судијске одлуке.

Главни судија и посебно формирана комисија из Члана 15, став 3. разматра и коначно одлучује о приговору, што се посебно и детаљно констатује у извештају са такмичења.

Поступак у случају једнаких резултата

Члан 22.

Уколико се на неком од прва три места укупног пласмана налази више такмичара са истим бројем освојених поена, Главни судија организује додатно такмичење у посебној дисциплини.

Додатно такмичење се изводи у три покушаја на 10 метара дугој и 0,6 метара широкој стази за бицикliste, која је оивичена стубићима (чуњеви од елемента "осмице" на растојању од 0,3 метра).

Пре почетка додатног такмичења врши се жребање редоследа наступа такмичара, након чега они наизменично излазе на стазу.

Вожња бицикла стазом без заустављања треба да траје што дуже, а да се притом ногама не додирне тло. Стубићи који се налазе са стране не смеју да се помере или оборе, а такмичар мора да седи на седишту, држи ноге на педалама и обе руке на управљачу.

Време се мери тако што је почетак у моменту проласка стартне линије на почетку стазе предње ивице предњег точка, а крај у моменту проласке циљне линије на крају стазе предње ивице предњег точка (скица у прилогу Правилника). Након завршетка мерења времена померање или обарање стубића (задњим точком, ногом...) не третира се као грешка.

Победник је онај ко дуже вози, а рачуна се најбољи исправан покушај.

У случају идентичног резултата поступак се понавља све док се не добије коначни редослед такмичара.

IV Манифестациони део такмичења

Члан 23.

Манифестациони део такмичења обухвата:

- изложбе и надметања ученика, група ученика, школских саобраћајних секција и школа у креативним - литерарним, ликовним, фото, макетарским и моделарским радовима, компјутерским презентацијама и другим формама, чији су садржаји у непосредној вези са саобраћајном културом и безбедношћу учесника у саобраћају,
- активности које доприносе ближем упознавању, зближавању и дружењу учесника,
- разговори и други облици размене искустава у саобраћајно-васпитном и образовном раду са младима, између вође екипа и других стручњака из саобраћаја (трибина, округли сто, семинар и сл.),
- разни културни и забавни садржаји.

V Прелазне и завршне одредбе

Члан 24.

Сви нивои такмичења могу имати једног или више донатора или спонзора.

Услови донаторства и спонзорства и међусобни односи донатора, спонзора и организатора, односно непосредних извршиоца такмичења, утврђују се уговором или споразумом наведених субјеката.

Члан 25.

Трошкове организације такмичења сноси непосредни организатор такмичења, а трошкове учешћа такмичара и пратилаца солидарно и договорно учесници и непосредни организатор такмичења.

Непосредни организатори такмичења имају право рефундирања дела трошкова сагласно одредбама Закона о основама система образовања и васпитања.

Члан 26.

Тумачење одредаба овог Правилника за време трајања такмичења даје Главни судија.

За сва додатна тумачења и детаље у вези примене Правилника надлежни су АМСС и Друштво.

Промене овог Правилника могу се утврдити сагласношћу Министарства просвете, АМСС и Друштва, с тим да се могу примењивати у текућој школској години само уколико се усагласе и објаве најкасније до 01. марта.

Члан 27.

Овај Правилник ступа на снагу даном потписивања од стране овлашћених представника АМСС и Друштва, с тим да ће се примењивати од 01. марта 2008. године.

Београд, 29. фебруар 2008. године

Друштво наставника
техничког образовања Србије
Председник
Александра Грујић-Јанкулоски

Ауто-мото савез Србије
Секретар
Миодраг Минић